

Розмарица С.А.
Письменник і його доба: творчість Пилипа Капельгородського

*Розмарица Світлана Анатоліївна, аспірант кафедри світової літератури та культури імені О. Мішукова
Херсонський державний університет, м. Херсон, Україна*

Received October 24, 2013; Accepted November 28, 2013

Анотація. У статті робимо спробу зняти ідеологічно заангажовані нашірування щодо імені та творчості талановитого українського письменника 20-х років минулого століття Пилипа Капельгородського, систематизуємо наявні в українському літературознавстві погляди на проблему творчих шукань митця; подаємо локальний, виключно в естетичній площині, аналіз його прози.

Ключові слова: *класики "другого ряду", рецепція, провіденційність, колізія, роман-хроніка.*

В українському літературному процесі періоду "розстріляного відродження" помітне місце належить Пилипу Йосиповичу Капельгородському (народився 14 листопада 1882 року в селі Городище в сім'ї колишнього кріпака, а згодом вільного безземельного селянина), художній доробок якого після арешту, звинувачень у націоналізмі й "ворожій діяльності" та розстрілу в 1938 році було вилучено на кілька десятиліть з літературного життя 1920–1930-х років (письменник помертвено реабілітований 1957 року). Фактично творчість митця опинилася на маргінесі вітчизняної літературознавчої науки. Наразі поезія, проза, драми, твори сатиричного й гумористичного плану, нариси, публіцистика Пилипа Капельгородського – маловідома й недостатньо вивчена сторінка нашої літератури. Більше того, художня спадщина митця, попри дискретну рецепцію впродовж ХХ століття, постає політично забарвленою, віддаленою від об'єктивного аналізу літературного контексту, зрештою, залишається поза науковими пріоритетами.

Метою нашої роботи є систематизація наявних в українському літературознавстві поглядів на проблему творчих шукань Пилипа Капельгородського, локальний – виключно в естетичній площині – аналіз прози репресованого письменника.

Творчість письменника, науковця й журналіста Пилипа Капельгородського кілька десятиліть залишалася на периферії вітчизняного літературно-мистецького процесу. І за життя, й по смерті протягом тривалого часу він залишався поза увагою критики, та й можливостей на неупереджений і тверезий аналіз досягнутого митцем аж ніяк не було. Крім причин ідеологічного й політичного характеру, були на це ще причини суб'єктивного плану, на які, власне, вказував і сам письменник, відповідаючи в 1938 році на питання письменницької анкети "Що ви можете сказати про себе й про свою творчість?". "Незважаючи на 35 років літдіяльності, – пояснював митець, – мене мало знають з таких причин: 1) До революції окремою збіркою вийшли тільки юнацькі недостиглі вірші, а повісті й оповідання зовсім не побачили світу з цензурних причин 2) Після революції запланований видавництвом тритомник моїх творів не вийшов, бо не діждався провідної критичної статті й випав з плану. Роман "Шурган" вийшов надто малим тиражем. Роман "Артезіан" досі не побачив світу..."

А тим часом, чи не найбільшої уваги на початку 30-х років дослідники приділили роману-хроніці "Шурган", вихід якого спричинив появу цілої низки публікацій, що містили оцінки переважно з точки зо-

ру ідеології, а не художніх властивостей твору. Зокрема у статті "На лінії творчого зросту", оглядаючи творчий доробок П. Капельгородського, критик Ю. Циганенко доводив, що роман "високого ідейно-художнього рівня" продемонстрував вихід письменника "на широку тематику сучасності в широких полотнах" [14, с. 7]. Трохи згодом у журналі "За марксо-ленінську критику" приблизно в такому ж плані висловився Ю. Сомко. Попри низку зауважень щодо окремих вад твору (акцент письменника на стихійності революційної боротьби, перенасиченість твору дійовими особами, надмір фактичного матеріалу), рецензент констатував: роман-хроніка "Шурган" "являє собою визначне явище радянської літератури останніх років", а його автор "йде в напрямі дальшого ідейно-художнього зросту" [12, с. 79].

Початком нового етапу вивчення творчості П. Капельгородського можна вважати 1960-ті рр. – час появи перших розвідок, побіжних згадувань в історіях української літератури, локальний аналіз у монографії З. Голубевої "Український радянський роман 20-х років" (1967 р.) чи спроби цілісного в дисертаційній роботі І. Доброгорського "Пилип Капельгородський (життя і творчість)" (1974 р.). Після реабілітації митця на сторінках різних українських і російських видань з'являються фрагментарні, найчастіше написані з нагоди його ювілеїв, матеріали, у яких розкриваються окремі аспекти життєвого і творчого шляху ([2], [8], [10], [9], [15]). Друкують теплі відгуки і спогади про письменника друзі, колеги, учні ("Спогад про доброго вчителя" С. Жураховича, "І ось я стою", "Учіться, друзі, у народу" О. Ковіньки, "Поборник правди" С. Писаренка та ін.), наголошуючи на активній позиції митця, високому професіоналізмі, духовних і моральних якостях.

Чи не єдина спроба синтетичного літературознавчого аналізу творчості талановитого письменника представлена у критичному нарисі [3] та монографії, присвяченій історико-революційній прозі Пилипа Капельгородського (1983 р.) Леоніда Бойка. Варто віддати належне авторові нарису життя і творчості, якому вдалося, зібравши чималий документальний матеріал про "відданого радянського патріота" [3, с. 299], простежити його "нелегкий і непростий життєвий і творчий шлях, а відтак – внести суттєві доповнення й уточнення до біографії й творчості" [3, с. 7]. У монографії предметом аналізу Л. Бойка стали "історико-революційні романи" П. Капельгородського [1], розглянуті з точки зору проблематики й ідейно-естетичної концепції, аналізу соціального характеру "великої"

прози "зачинателя української радянської літератури". Стараннями дослідника майже через сорок років підготовлено і вперше опубліковано спочатку в журналах (1974 р.), а потім окремою книгою (1977 р.) два романи П. Капельгородського – "Артезіан" (написаний 1934 року) і першу частину "Оборони Полтави", підготовлену автором до друку ще в 1938 році.

У 90-х роках починається новий етап вивчення прози П. Капельгородського з акцентом на ідеях, що виходили за межі офіційної радянської ідеології. У книзі-збірнику літературних портретів "З порога смерті... Письменники радянської України – жертви сталінських репресій" (1991) подається короткий огляд творів репресованого письменника, зокрема його романістики. У підготовлених В. Грабом (учасником реабілітаційного перегляду кримінальних справ жертв політичного терору) нарисі про репресованих діячів української культури [5], мешканців Полтавщини, стисло проаналізовано етапи життєвого й творчого шляху П. Капельгородського, локально окреслено мотиви й образи лірики, проблематику роману "Шурган". У розвідці "У ЛЕЩАТАХ ДПУ" [4] В. Граб висловив оригінальну думку про окремі риси провідності світогляду репресованого письменника: на кшталт передбачення власної долі чи масштабів трагедії сталінських репресій.

Найавторитетніші інтенції подолання упередженого ставлення до творчого набутку П. Капельгородського демонструють сучасні дослідники, що розглядають прозу митця в контексті аналізу авторських інтенцій у художній площині українського роману 20-30-х років (О. Філатова), у системі вивчення вітчизняного роману перших десятиліть ХХ віку, зокрема характеристики романних модифікацій (М. Васків); виокремлення суїцидальної моделі у прозі "розстріляного відродження" (М. Нестелеєв) тощо.

Життєві колізії Пилипа Йосиповича Капельгородського пов'язані як з визволенням рідної України від гніту й насильства (народився на Харківщині, навчався і працював на Полтавщині, Лубенщині, співпрацював із літературними побратимами з Києва (Б. Грінченко), Херсона (М. Чернявський)), так із боротьбою народів Північного Кавказу проти гноблення Російської імперії. Він пройшов шлях від бунтівника-семінариста, реформатора й просвітника караногайського народу, вчителя-новатора й повноважного консула Ставропольської української громади, редактора газет і лектора політграмоти до "ворога народу", звинуваченого в колонізаторстві "малих" народів, націоналізмі та антирадянщині. Звинувачений у революційній діяльності російським самодержавством, неодноразово заарештований царськими жандармами й денікінською розвідкою П. Капельгородський загинув від рук сталінського "правосуддя", яке інкримінувало 56-літньому письменникові участь у керівному складі військово-повстанської організації, що мала на меті знищити вище партійне керівництво та повалити радянську владу в Україні. Не допомогло ні щиросердне каяття в нездійснених гріхах, ні загравання з радянською владою, на кшталт висміювання Центральної Ради, гетьманщини, петлюрівщини та викриття її провідників (у повісті "Непорозуміння" відомий діяч УНР Микола Шеремет став прототипом головного

героя, за ліберальним словоблуддям якого П. Капельгородський показав "зрадницьку" суть і фарисейство українських націоналістів).

Позиція "співчутливого спостерігача" в розбурханій революцією країні не врятувала. У 1938 році пригадалися письменникові й колишні зв'язки зі злочинцем Петлюрою (П. Капельгородський навчався у Полтавській духовній семінарії разом зі старшим на рік Симоном Петлюрою, який, власне, і залучив Пилипа Йосиповича до участі в Революційній українській партії. – С.Р.), і підтримка політики Центральної Ради, і виступи проти червоного терору, методів більшовицького державотворення, представлені зокрема у фейлетоні "Русская история от Олександра Благословенного (Романова) до Николая Ленина (Ульянова)":
 За-теяли повсюду / Гражданскую войну // Набили трупов груду, / Расстроили страну // Избранных народа / Успели разогнать // И всяческого сброда / У власти посажать";
 "Державу захватили / винтовкой и штыком, // На шею посадили / Верховный "Совнарком". // Взбравшись с сапогами / На царственный престол, // Сам Ленин с простаками / Игру свою повел /"

Творчість Пилипа Капельгородського (літературний псевдонім – Успенець, Хлібороб) – помітне явище в історії української літератури ХХ століття. Його художній доробок складається з поезії та драматургії, творів сатиричного й гумористичного плану, нарисових форм, "малої" прози, творів романного жанру. Ці жанрово-родові масиви художньо нерівноцінні, неоднаково досліджені й навіть видані. За спогадами самого письменника, "до літератури йшов помацки, самотужки, через хащі цензурних олівців і редакторських ножиць...". Його "безцеремонно чепурили, стригли й причісували під освітянську гребінку" [7, с. 4]. Творча діяльність Капельгородського виразно поділяється на два періоди, один з яких припадає на дореволюційний період, інший охоплює маже два пореволюційні десятиліття. До 1917-го року в ліриці та прозі, в нарисах і фейлетонах гостро виступав проти гніту й насильства людини, показував прагнення народу до волі, закликав до єдності й згуртованості в боротьбі з експлуататорами. У 20-ті роки належав до спілки селянських письменників "Плуг", очолював літературний гурток при Центральній науковій бібліотеці в Полтаві, але ідеологічно зорієнтовані опоненти не визнавали його ні як "пролетарського" письменника, ні як ворожо налаштованого до соціалістичних змін "замаскованого" ворога.

У літературний процес П. Капельгородський увійшов спершу як поет (перші вірші та поема "Степан Остриця" написані в роки навчання в Роменській духовній бурсі): перші вірші надруковані в упорядкованій Миколою Чернявським збірці початківців "Перша ластівка" (1905), згодом друкувався на сторінках альманахів "Досвітні огні", "З неволі", "Терновий вінок", в газетах і журналах "Літературно-науковий вісник", "Рада", "Рідний край", "Українська хага". Перша – і фактично єдина – друкована збірка поезій "Відгуки життя", що містила кілька перекладів і переспівів П. Беранже ("Зібрання податків"), Т. Гуда ("Пісня про сорочку"), Ю. Лермонтова ("З Лермонтова"), М. Горького ("Буревістник"), вийшла 1907 року (водночас митець написав нарис "Сільський пролетаріат на Ку-

бані", який згодом назвав інтродукцією до роману "Шурган". – С.Р.) й отримала позитивний відгук одного з членів редакційної колегії "Літературно-наукового вісника". На думку автора короткої рецензії, критика Ю. Сірого, "Відгуки життя" дають право долучити П. Капельгородського до "плеяди нових поетів... України, котрі своїми співами будять краші думки і любов до рідного краю" [11, с. 234].

Наступна (і остання) укладена Пилипом Капельгородським до двадцятиліття своєї літературної діяльності поетична збірка "Від зоряних ранків до сонячних днів" містила окремі твори зі збірки "Відгуки життя", а також вірші, опубліковані в періодиці до революції та в радянський період (машинописний варіант зберігався в архіві доньки письменника, окремі поезії з цієї книжки надруковані в упорядкованому М. Стельмахом 1961 року виданні творів П. Капельгородського. – С.Р.). Автор сам визначив структуру збірки, згрупувавши тексти за циклами: "На світанку" (1905–1906), "Років утиску і журби" (1907–1908), "Із за грат і мурів" (1909–1910), "Сірі сутні" (1911–1916), "Років революції" (1917–1930), – заголовкові назви яких виразно відбивають етапи поетичного становлення митця та максимальної реалізації його творчого таланту.

Шлях Капельгородського-прозаїка почався з 1916-го року роботою над повістю "Аш Хаду" ("Я стверджую"), сюжетно-композиційні колізії якої нав'язані традицією чи актуалізовані часом, а безпосередньо пов'язані з життям і діяльністю самого письменника. Семирічне перебування на Північному Кавказі в ролі реформатора (на всенародному сході П. Капельгородського було признано зверхником Карангоу – своєрідного краю патріархально-родового побуту часів татарських ханів – й доручено організувати найнеобхідніші економічні, соціально-побутові та культурні реформи. – С.Р.) дозволило письменникові досконало вивчити неписані "закони" життя і побуту дивовижного народу, що загубився у кизляро-астраханських пісках між Тереком і Кумою, та написати повість "з натури". Повість "Аш хаду", написана протягом 1916-1917 років й надрукована майже одночасно з романом-хронікою про історію громадянської війни на Терщині та Кубані "Шурган", виявила ґрунтовну обізнаність автора з побутово-звичаєвим укладом життя титульних народів і стала джерелом певного роду знань про автентичну східного колориту.

Автобіографічну повість-хроніку "Записки семінариста" письменник почав писати перебуваючи 1909 року в армавірській тюрмі (надрукована 1932 року). Наслідуючи краші зразки мемуарного жанру, у творі письменник талановито відтворює обставини свого життя аж до армавірського ув'язнення: навчання в Роменській духовній бурсі та в Полтавській духовній семінарії, зустріч з Петлюрою, спільну діяльність із діячами національно-визвольного руху А. Лівичьким, К. Товкачем, М. Шеметом. Тема громадянської війни в Україні, зокрема жорстоких погромів денікінців та протистояння їм звичайних людей розкривається в написаних 1928 року оповіданнях П. Капельгородського "Дід Явтух", "Червоноармієць Кучеренко"; проблема ліберального народництва, що зраджує народ,

захищаючи власні інтереси – в сатиричній повісті "Непорозуміння" (1928 р.).

Отже, соціально-бунтарська стихія значною мірою характеризує перше десятиліття літературної діяльності П. Капельгородського, детермінованої як зовнішніми (суспільно-історичними) обставинами, так і внутрішньо-індивідуальними особливостями творчої позиції, його естетичним ідеалом. Митець вийшов поза межі традиційного побутописання й наповнив свої твори різноманітними психологічними типами-характерами, які репрезентують життя різних соціальних верств.

Роман "Шурган" (1933), за словами автора, став "спробою історичної хронічки", побудованої на документальній основі, на "справжніх подіях і фактах аж до дрібниць" (інтродукцією до роману слугувало написане Пилипом Капельгородським 1906 року соціологічне дослідження "Сільський пролетаріат на Кубанщині"). Сюжетно-композиційні колізії твору охоплюють події громадянської війни, що відбувалися на Північному Кавказі, зокрема відтворюють десятимісячну боротьбу частин 11-ї Північнокавказької червоної армії та її загибель у кизляро-астраханських пісках 1919 року. Тематичний і проблемний спектри перегукуються з аналогічними "зрізами" у творах російських письменників: окремі епізоди знайшли відображення у романах "Росія, кров'ю вмига" А. Веселого, "Залізний потік" О. Серафимовича, "Ходіння по муках" О. Толстого. Однак у романі українського письменника виразно простежуються акценти, які мають дещо інше, ніж у російських колеґ по перу, наповнення. Розкриваючи певний етап братовбивчої війни, показуючи її в усій складності та суперечності, П. Капельгородський більше схиляється до художньо-аналітичного осмислення трагедії народу, нівеляції в людині духовного, ніж до уславлення героїчних вчинків червоноармійців чи революційної романтики. Роман-хроніка привертає увагу певною закодованістю ідейного змісту, прихованістю авторської думки в глибинах підтексту, посиленою увагою до внутрішнього, психологічного світу героя.

Роман "Артезіан" прикметний актуальністю зображеної ситуації, характерної для суспільно-духовного клімату пореволюційної доби. Автор акцентує на атмосфері творчої праці селян у комуні, ознаках нового побуту й культури, на формуванні "нової" свідомості. Між тим, у творі П. Капельгородського можна побачити малопомітні відхилення від формул і правил радянської ідеології. Як справедливо відзначає О. Філатова, "в умовах тиску й регламентації, часто під загрозою фізичної розправи, інстинкт самозбереження підштовхував автора до пошуку алгоритму смислових і образно-стилістичних презентацій, які б приховували об'єктивний зміст, що виходив за межі політичної регламентації" [13, с. 414].

Останнім твором П. Капельгородського був роман про громадянську війну в Україні "Оборона Полтави" (1938 р.), точніше – перша частина роману та чималий уривок другої, які встиг до арешту написати письменник. Митець талановито, з глибокою художньою проникливістю розповів про героїчний рейд учасників Полтавського залізничного бойового загону до Мелітополя та бій біля села Якимівка (події Якимівської

трагедії лягли в основу однойменної поеми, написаної П. Капельгородським 1928 року). Попри окремі ідеологічні нашарування в "Обороні Полтави" авторів вдалося показати драму людини, драму її життя й боротьби, художньо дослідити внутрішній світ, її пошуки у складному плетиві історичних подій. Самобутній майстер художнього слова Пилип Капельгородський

– українець по духу, інтернаціоналіст за світоглядом – став літописцем доби соціальних потрясінь бурхливого ХХ століття. Тенденція до соціально-філософського осмислення життя стала найістотнішою прикметою прози письменника. Домінантою – основний лейтмотив: "Все це було! Зробімо ж цього висновки!"

ЛІТЕРАТУРА

(REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Бойко Л. Історико-революційна проза П. Капельгородського. – К.: Наук. думка, 1983. – 231 с.
Boyko L. Istoryko-revolutsiyna prosa P. Kapel'gorodskogo [Historical and revolutionary prose of P. Kapelhorodskiy]. - K.: Nauk. dumka, 1983. - 231 s.
2. Бойко Л. На зламі епох. Про творчість Пилипа Капельгородського // Прапор. – 1969. – С. 59–65.
Boyko L. Na zlami epoh. Pro tvorchist Pylypa Kapel'gorodskogo [By the turn of ages. About the creation of Philip Kapelhorodskiy] // Prapor. - 1969. - S. 59-65.
3. Бойко Л. Пилип Капельгородський. Нарис життя і творчості. – К.: Рад. письменник, 1982. – 301 с.
Boyko L. Pylyp Kapel'gorodskiy. Naris zhytya i tvorchosti [Philip Kapelhorodskiy. Essay of the life and creation]. - K.: Rad. pismennik, 1982. - 301 s.
4. Граб В.І. Дослідник реконструктивної доби: Пилип Капельгородський... // Граб В.І. У ЛЕЩАТАХ ДПУ. Нариси про безпідставно репресованих діячів вітчизняної науки та культури. – Полтава. – Археологія, 1999. – С. 103–112.
Grab V.I. Doslidnyk rekonstruktyvnoi doby: Pylyp Kapel'gorodskiy... [The Researcher of Reconstructive era: Philip Kapelhorodskiy.] // Grab V.I. V LESHCHATAH DPU. Narysy pro bezpidstavno represovanyh diyachiv vitchiznyanoi kultury i nauky [In the grip of the GPU. Essays about the unreasonably repressed leaders of national science and culture]. - Poltava. - Arheologiya 1999. - S. 103-112.
5. Граб В. Капельгородський Пилип Йосипович // Реабілітовані історією. Полтавська область. Науково-документальна серія книг; [упоряд. О.А. Білоусько]. – Київ–Полтава. – Оріяна, 2007. – Кн. 5. – С. 151–156.
Grab V. Kapel'gorodskiy Pylyp Josipovych [Kapelhorodskiy Philip] // Reabilitovani istorieyu. Poltavaska oblast. Naukovodokumental'na seriya knygy; [upor. O.A Bilousko] / Vasil Grab. - Kyiv-Poltava. - Oriyana, 2007. - Kn. 5. - S. 151-156.
6. Залыгин С. Первые среди вторых // Залыгин С. Литературные заботы; [2-е, исправл. и доп. изд.] / С. Залыгин. – М.: Худ. литература, 1979. – 364 с.
Zalygin S. Pervye sredi vtoroyh [First among the second] // Zalygin S. Literaturnye zaboty [Literary caring] [2-e, ispravl. i dop. izd.] / S. Zalygin. - M.: Hud. literatura, 1979. - 364 s.
7. Капельгородський П. Вибрані твори. – Х.: Видавництво «Рух», 1932. – С. 2–10.
Kapel'gorodskiy P. Vybrani tvory [Selected Writings] / Pylyp Kapel'gorodskiy. - H. : Vydavnytstvo «Ruh», 1932. - S. 2-10.
8. Ковтуненко О.А. Пилип Капельгородський (До 90-річчя з дня народження) // Українська мова та література в школі. – 1972. – №1. – С. 83–85
Kovtunenka O.A. Pylyp Kapel'gorodskiy (Do 90-richya z dnya narodzhennya) // Ukrainaska mova ta literatura v shkoli. - 1972. - №1. - S. 83-85
9. Надъярных Н. Сращенный с временем // Капельгородский Ф. Аш хаду. Недорозумение. Шурган; [вступ. ст. Нины Надъярных]. – М.: Худ. Литература, 1982. – С. 3–10.
Nadyarnyh N. Srashchennyi s vremenem [Merged with the time] // Kapel'gorodskiy P. Ash hadu. Nedorozumenie. Shurgan [Ash hadu. Misunderstanding. Shurgan]; [vstup.st. Niny Nadyarnyh]. - M.: Hud. Literatura, 1982. - S. 3-10.
10. Синько Р. Лицар: До 120-річчя від дня народження письменника й громадського діяча Пилипа Капельгородського // Сільський Час. – 2002. – №89. – С. 8–9.
Sin'ko R. Lytsar: Do 120-richya vid dnya narodzhennya pysmennyka i gromadskogo diyacha Pylypa Kapel'gorodskogo [Knight: To the 120th anniversary of the birth of writer and social activist Philip Kapelhorodskiy] / Rostislav Sin'ko // Sil'skij Chas. - 2002. - №89. - S. 8-9.
11. Сірий Ю. П. Капельгородський // Літературно-науковий вісник. – 1908. – Кн. 1. – С. 233–234.
Siriy Y. P. Kapel'gorodskiy [Kapelhorodskiy] // Literaturno-naukoviy visnyk. - 1908. - Kn. 1. - S. 233-234.
12. Сомко Ю. За доби двох революцій // За марксо-ленінську критику. – 1933. – №2. – 76–82.
Somko Y. Za dobi dvoh revolyuciy [By the era of two revolutions] // Za markso-leninsku krytyku. - 1933. - №2. - 76-82.
13. Філатова О. Український роман 20–30-х років ХХ століття: типологія авторської свідомості: монографія. – Миколаїв: Іліон, 2010. – 485 с.
Filatova O. Ukrainskij roman 20-30-h rokiv XX stolitya: typologiya avtors'koi svidomosti: monografiya [Ukrainian novel of 20-30s of the twentieth century: the typology of an author's consciousness: monograph]. - Mikolaiv : Ilion, 2010. - 485 s.
14. Циганенко Ю. На лінії творчого зросту // Більшовик Полтавщини. – 1933. – 12 жовтня. – С. 7.
Tsyganenko Y. Na linii tvorchogo zrostu [On the line of creative growth] // Bil'shovyk Poltavshchini. - 12 Oct. 1933. - S. 7.
15. Щербина В. Пилип, ватажок ногайців // Вечірній Київ. – 2002. – 20 грудня. – С. 8.
Shcherbina V. Pylyp, vatazhok nogajtsiv [Philip, the leader of Nogais] // Vechirnij Kyiv. - 2002. - 20 grudnya. - S. 8.

Rozmaritsa S.A. Writer and his era: creativity of Philip Kapelhorodskiy

Abstract. In this article we attempt to remove the ideologically biased layers affiliated with the name and the creativity of talented Ukrainian writer of 20's of the last century, Philip Kapelgorodskiy, systematize opinions about the issue of creative searchers of the artist, existing in Ukrainian literature, provide the local analysis of his prose, only in the aesthetic plane.

Keywords: classics of the "second-line", reception, providential, collision, novel-chronicle.

Розмаритса С.А. Писатель и его эпоха: творчество Филиппа Капельгородского

Аннотация. В статье делаем попытку снять идеологически заангажированные наслоения относительно имени и творчества талантливого украинского писателя 20-х годов прошлого столетия Филиппа Капельгородского, систематизируем существующие в украинском литературоведении взгляды на проблему творческих поисков художника, представляем локальный, исключительно в эстетической плоскости, анализ его прозы.

Ключевые слова: классики "второго ряда", рецепция, провиденциальность, коллизия, роман-хроника.